

Det vilde bero paa en misforstaaelse, om man herimod vilde indvende, at trængen til læsning, ialfald for middelstandens vedkommende, tilfredsstilles ved universitetets bibliotek. Et universitets bibliotek er aldeles ikke beregnet paa at tilfredsstille de fleste behov. Den populære litteratur ligger i sin helhed udenfor, hvad det optar, undtagen forsaavidt det skræber at oplyse den nationale litteratur i sin fuldstændighed.

Det Deichmannske bibliotek benyttes for tiden temmelig stærkt af en klasse folk, som vistnok fortrinlig bør have for sig, nemlig haandværkslærere, lærere, gutter, arbejdere o. lign., uagtet biblioteket, saaledes som det nu er forlyst, kun meget usfuldkommen kan tilfredsstille dette publikums sufter. Man vil ikke lei kunne overvurdere betydningen af et hensigtsmæssigt forlyst bibliotek for den fremadstræbende ungdom, der er henvisst til sin egen flid og anstrængelse for at skaffe sig nødvendige og nyttige kundskaber. Megen begavelse faar gennem en tilgængelig bogsamling en adgang til udvikling, som den ellers vilde mangle. Men magistraten antager, at den hele befolknings behov af boglig læsning bør have for sig. Kommunen har utvivlsomt en ikke ringe interesse af at fremme og styrke sansen for en sund og nyttig læsning, hvorved baade befolkningens dannelse og oplysning fremmes og megen fritid til at benytte de ledige timer paa en utilbørlig maade vil fjernes.

Magistraten tror, at man, uanset bibliotekets oprindelige bestaelse, nu rettelst bør arbejde hen til at udvikle det til et populært bibliotek, saaledes at det kommer til at danne en mellemting mellem et videnskabeligt bibliotek og et almuebibliotek. Hovedbetingelsen for at biblioteket skal kunne dække noget væsentligt til det af magistraten ovenfor antydede formaal er imidlertid, at der anvendes en større beløb til dets vedligeholdelse og forøgelse.

Paa en bindende maade og med en begrundelse, som ikke trænges bedre, har kommunestyrelsen ved enstemmig at tiltræde denne indstilling i vorteligheden paataget sig at gennemføre den sag, hvis talsmand vi er. Vi retter egentlig blot en opfordring til Kristiania kommunestyrelse om nu helt ud at gennemføre sin egen tidligere opfatning og beslutning med følgerlighed og ildsmaatighed.

Nutidens folkebiblioteker eller kommunale bogsamlinger er allesteds anskuet som institutioner, der fortsætter skolens gerning, som dennes nødvendige supplement. Tilgængeligheden som den almindelige folkeskole overlades eller især overlades til den private omgang, ligesaa lidt findes det tiltraadeligt at kommuner eller offentlige myndigheder undlade at bringe opre for at sætte den store mængde af sine mindre bemidlede skattebetere i besiddelse af den rigeste og lettest tilgængelige adgang til selvudvikling og selvudnævnelse efter endt skolegang. Det er denne opfatning, som ligger til grund for og har baaret udviklingen af den moderne biblioteksbevægelse i Europa og Amerika, og som har ført til, at lovgivningsmagten har grebet ind paa dette område i. eks. ved den saakaldte "Swarts bibliotekloov" af 1850 (om ret til at udvikle en vis skatteprocent i Skorbritanniens by- og landkommuner til oprettelse af offentlige bogsamlinger) og de lignende love om ret til skatteudskrivning i de fleste amerikanske stater fra den ældste i New-Hampshire af 1849 til den nyeste i samme stat af 1892—93, hvilken side gjer skatteudskrivningen i det her omtalte gjemed obligatorisk. Med den glatte opfatning af moderne by- eller folkebiblioteker som kulturelle institutioner i den almene folkeoplysnings tjeneste vil det ikke være modigt, naar vi mener, at disse indretninger ikke med noget haad om at naa sit maal hos os kan eller bør overlades til private personer eller selskabers omfjerg. Disse bogsamlinger maa betrygges i sin grundlæggelse, baade økonomisk og administrativt, og under de samme vilkaar maa deres udvikling stilles. Ved privat initiativ og ved privat hjælp kan ganske vist en begyndelse gøres i bestebne maalestok, men erfaring viser, at den interesse, som stabile anlægget, ikke i længden holder sig varm og stærk nok til at gjøre dette leve- og udviklingsdygtigt, bortset fra at, det altid har sine betænkeligheder at lade en privat forening uden offentlig ansvar overtage det hele styre og sel med et foretagende af dette slags. Det kan jo endog være tvivlsomt, om den samling af bøger, som saaledes ad privat vej til en begyndelse stilles til raadighed for kommunens borgere, ikke vil spjende og stå, naar selskabet gaar tilbage og lygner hen, opbrøder at viede i almenhedens interesse og realiseres til fremme af ganske andre formaal; med andre ord: selve institutionens til-

sværelse, end lige dens udvikling, er uden tryk. Og uden sikkerhed med hensyn til en stadig fortsat udvikling vil en offentlig bogsamling ligesaa vel som enhver anden institution snart bli forældet og gavnløs. Hvad det nu gjælder om at tilvejebringe til almenbrug og nytte for Kristiania Kommune er nemlig ikke en større eller mindre mængde af bøger, planløst samlet ved gaver og kjøb, men et stort udvalg af det bedste af nutidens og fortidens bogkate udenfor vort eget og nærmestliggende sprogrammer, en energisk og tyndig ledelse af den hele institution, og økonomisk sikkerhed for en udvikling altid fremover, aldrig bagover. Men lige vilkaar kan alene naaes ved, at kommunen selv tager grundlæggelsen og udviklingen i sin egen haand. Og dette maa bli saa meget lettere, som kommunen hos os allerede — hvad ovenfor er nævnt — ejer en grundflamme i det "Deichmannske bibliotek". Dette trænger blot til en økonomisk og administrativt nydannelse — rigtig nok af ikke ubetydelig omfang — for at Kristiania uden uforholdsmæssige ofre kan komme til at eje et moderne folkebibliotek af stort værd.

Med henvisning frendes til de historiske og statistiske bilag, som følger hermed, gaar vi over til en nærmere redegørelse for den plan, vi tillader os at bringe i forslag med henyn til det Deichmannske biblioteks omdannelse og de dermed sammenhængende bevilgninger af kommunale midler. (Fortf.)

Det norske vej- og jernbanearbejderforbund

afholdt sit 2det landsmøde i Kristiania arbejdersamfund 30de juledag. Følgende var fremmødte som repræsentanter fra nordbanernes forskellige afdelinger:

- 2den afdeling: P. R. Herjeth, Ole Njåre, B. Berg, A. Roale.
- 3dje afdeling: A. Branden, Simen Johansen, Hjalmar Raftstad.
- 4de afdeling: S. Stuedahl, Otto Andersen, N. J. Ellvand, Sverre Blane.
- 5te afdeling: Engdret Dalen, August Carlsen, E. Svendsen.

Hovedstyret: Olav Strøm, Arion Moe. Forbundsstyrets formand ønskede sine kammerater velkommen. Efter at Olav Strøm var valgt til dirigent og Ole Njåre til sekretær, oplæstes beretning med revideret regnskab, hvoraf fremgaar bl. a., at Det norske vej- og jernbanearbejderforbund, som fra begyndelsen for 1 1/2 aar siden talte 4 jernbanearbejderforeninger og 3 vejarbejderforeninger med ialt sammen ca. 200 medlemmer, nu har 8 foreninger med ca. 900 medlemmer. Foreningerne i Gulbrandsdalen oplyste med arbejds sluttning, og foreningerne paa nordbanen er kommet istedet. Tilgængelige vejarbejderforeningerne i Lyngdal, Mandal og Sigdal, horefter er kommet i steden Lydstrand, Brevik, Indre Sandelagen og Maristens vejarbejderforeninger. Forreften har flere vejarbejderforeninger udtalt sin tilslutning, og man ventet i den nærmeste fremtid flere officielle indmeldelser.

Man begyndte forhandlingerne med punkt 4 paa dagsordenen: "Hvad kan der fra organisations side gøres for 8 timers dagens indførelse ved vej- og jernbanearbejde?"

Olav Strøm indledede med nogle ord, hvori han oplyste, at 8 timersdagen var for længere tid siden krævet, og at den engang var indført paa prøve ved gubbrandsdalsbanen uden resultat, da jernbanestyrelsen aldrig havde været velvillig hent for denne reform. Tal. foreslog følgende resolusjon, som enstemmig vedtoges:

"Landsmødet paalægger styret i februar at indgaar til forhandling med forslag om at 8 timersdagen ved lov indføres ved alle statens vej- og jernbaneanlæg. For at give forslaget mest muligt eftertryk bestræger styret optat en afstemning ved anlæggene i 8 timers-spørgsmaal. Afstemningen besluttes vedlagt andragendet til fortingen."

Derefter gik man over til punkt 5: "Afkordarbejde og timeløn".

Om dette spørgsmaal opstod en del debat, hvoraf det fremgik, at sagen faaes fra højt forfjelligt synspunkt af de forskellige repræsentanter. En 3 mandstomt, bestaaende af Strøm, Moe og Njåre, fik derfor i opdrag at udarbejde forslag til resolusjon, som fik følgende ordlyd og enstemmig vedtoges som bevarelse til dagsordenens punkt 5—7—8:

"Det norske vej- og jernbanearbejderforbunds 2det landsmøde erklærer sig for afstafelse af afkordarbejde og for indførelse af en fast mindsteløn pr. time. Saalænge afkordarbejdet eksisterer, bør det være paa følgende grundlag:

- a. Afkordprisen fastsættes med det samme laget paabegynder afkorden og profilerne paaføres forbandsbøgerne.
- b. Afkordstræk afstafes ved, at staten holder værktøj. Al dagsværksforretning ved koret opbrøder og besjerges af laget selv.

c. Formanden bør helst vælges af laget, formandspengene betales i alle tilfælde af staten og bør ikke overstige 50 ore.

d. Alt ekstraarbejde skal godtgøres med den dagløn, som afkorden gaar ud med.

e. Alt nat- og søndagsarbejde betales med 5 pct. tillæg.

Et punkt 6 om kontraktarbejdet blev følgende resolusjon enstemmig vedtat: Det norske vej- og jernbanearbejderforbunds 2det landsmøde udtaler sin stærke protest mod, at kontraktarbejdet fremdeles benyttes ved statens arbejder, tiltrods for arbejernes mange udtalelser mod dette system. Hovedstyret paalegges at indgaar med denne resolusjon til myndighederne, ledsaget af motivering. Tilgænges maa styret hurtigst muligt søge at organisere arbejderne ved Grævehalsen.

I anledning punkt 9 om biblioteker og leseværelser udtalte flere talere ønskeligheden af biblioteker og leseværelser ved anlæggene og træde, at de fr. 1200, som nu aarlig blev bevilget til jernbaneprest, vilde være bedre anvendt til bøger og leseværelse. Følgende resolusjon blev enstemmig vedtat: "Landsmødet finder, at fortingen bør bevilge et aarligt beløb til leseværelse og bibliotek for jernbanearbejernes organisation, hvorfor styret anmodes om at indgaar med forslag herom." (Fortf.)

Jernbanetog styret.

Range mennesker omtomne.

Et N. t. b. telegrafers fra London 28de decbr.: Et Reuters Office melder fra Atlanta (Georgia), at et jernbanetog er styret ned fra en bro i nærheden af Birmingham, Alabama. Det forlyder, at 177 mennesker er omtomne.

Senere telegram fra Atlanta melder: Efter nyere meddelelser om jernbanulykken ved Birmingham i Alabama er der omtommet henved 30, hvoraf de fleste er hjemkomne. Efter at toget var styret ned, opstod der brand i træverket. Kun 7 personer reddedes.

12 mennesker omtomne.

Bort "Savannah" af Kristiania er strandet paa Griseboerne ved Spalserne den 26de ds. kl. 7 1/2 morgen. Af besætningens 17 mand reddedes 5, hvoriblandt kaptejnen. De forulykkede var for det meste hjemmehørende i Larvik; 5 var samtlige fædre. Af de reddede er en bli indlagt paa et hervedende sygehus med brusket ben. De reddede observeredes først igaar eftermiddag og indbragtes igaar aftes til byen af en løbsbaad. "Savannah" var paa rejse fra Blyth til Kristiania laftet med kul. Den var et gammelt træskib 12 a 1300 tons drægtig. (N. t. b.)

Partistyre møde tirsdag aften kl. 8 i redaktionslokalet.

Til fortligelseskommissær valgtes idag bureauchef Haslund, og til suppleant instrumentmager Krogh.

Brand. Iuleaften kl. 8 57 efterm. signaliseredes brand fra apparatet ved Grønlands torv, tre minutter senere flor brand i Smalgangen nr. 1, en i etages træbygning med kammer og køkken paa loftet. Ved brandvæsenets ankomst brandte det i loftkammeret, hvortil børen var aflaaet, saa den maatte sprænges. Kammeret var for omtrent 14 dage siden bortlejet til 2 kludeamlere. Foruden disse bodde paa køkkenet to andre mandspersoner, den ene med et beskjent, ikke videre pent opnaet. Disse to blev i beruset tilstand, næsten uden klær, med magt ført bort af politiet og anbragte i arresten paa Grønlands postkassation. De to, som havde laaet sig inde i kammeret, fandtes derimod indbrændte og blev, efter foretagen besigtigelse af den fremmødte bylæge, førte paa lighuset. Sporledes branden er opstaaet, kan ikke forklæres. Muligens har de forulykkede i brusket stov væltet en lampe. Ilden blev slukket i løbet af 5 minutter ved hjælp af en slange og begrænsedes til kammeret og endel af loftet. Første etage stod ledig med tilspigrede vinduer.

Igaar søndag aften 7 37 signaliseredes brand fra Brogades apparat. I en ledigstaaende lejlighed i Sledsmogadens no. 4, 3dje etage brandte det noget i en med sagflis fyldt væg. Ilden var slukket ved brandvæsenets ankomst.

August Lindberg.

Dans Offens feststod igaar sin anden forestilling paa Teatret. "Zatlovs hemmelighed" blev opført med hr. Lindberg som gjæst i Ventars rolle. Hans enestaaende glimrende spil er hændt her fra før. Han er helt igjennem geniet Ventarn. Fra først til sidst holder han tilskuerne fængslet af sin betagende fremstilling af rollen.

Mærkelig nok var der ikke fuldt hus. Det er forbaudende, at publikum ikke benytter denne anledning til at se Lindbergs store kunst.

Udenlandske telegramer.

(Fra N. t. b.)

Konstantinopel, 24de decbr. Følge officiel meddelelse vil det nyudarbejdede budget bli offentliggjort iovermorgen og træde i kraft den 13de mars. Det udbyr et overskud paa 15,000 pund. Sultanen renoncerer paa 5 pct. af civillisten og andre indtægter til et samlet beløb af 102,531 pund. Derved vil budgettet vise et overskud paa 15,000 pund.

Berlin, 26de decbr.

Anarkistene Quader og Siebenmark er efter indstilling fra desensfor Los-talie. Ved undersøgelsen er intet bestemt konstateret om Siebenmarks meddelagtighed i forfalskningen af sparemarkens i Rysenhavn.

Strømstad, 26de decbr.

Ivagnmorges strandede dampskibet "Ulf", kapt. Mathisen af Kristiania, ved Nørholmen, vendsfor Nord Røster. Dampskibet var paa rejse fra London til Frederiksstad i ballast. Besætningen er bjerget.

Fartøjet blir sandsynligvis vrag.

Belgrad, 24de decbr.

Fra officielt hold forklæres der, at enhver kabinetskrise er udelukket for Ruslandens hjemsendelse.

London, 24de decbr.

Den norske damper "Sandow" er sunket ved Gravesend efter en kollisjon med skibet "Gairnside", som laa for anker. En af "Sandow"s mandskab omtom.

Wien, 24de decbr.

Fra Konstantinopel meldes til "Wiener Korrespondenzbureau", at en i Yildiz-Kiosk nedsat kommission skal forhandle om besparelser i hervedeset. Indrykket af amnestidretet er svækket derved, at opløsning af den armeniske komite officielt betegnes som betingelse for amnestidretets ikrafttræden, mens patriarkatet kun har lovet at gjøre sig umage med at faa komiteen opløst.

Wien 24de decbr.

Et "Neues Wiener Tageblatt" melder fra Belgrad, at hele kabinettet Novakowitsch har indgivet sin demission.

Paris, 26de decbr.

I formiddag overførtes Pasteurs lig fra det provisoriske gravsted i Notre Dame til Institut Pasteur i nærver af ministre Meline og Rambaud, repræsentanter for præsident Faure og krigsministeren Billot. Formanden i pariser kommunalraadet, Gaubin, og repræsentanterne for forskellige akademier holdt tale.

Madrid, 26de decbr.

Et rygte i engelske blade om, at Spanien skulde ha modtat De forenede staters tilbud om intervention eller bona officia til tilbedbringelse af krigen paa Kuba, er ganske ugrundet.

Belgrad, 26de decbr.

Rongen har modtat ministeriets demission.

Marstrand, 26de decbr.

Dampskibet "Hypatia", kaptajn Carl af Kristiania, strandede i iet taage inat kl. 2 nordvest for Røss paa rejse fra Rotterdam til Dagsvund. Saandel lasterum som maskinrum er fyldt af vand.

Ranonbaaden "Skræffjurd" har ført besætningen med sig hertil.

Fartøjet blir sandsynligvis vrag.

Yokohama, 26de decbr.

Parlamentet aabnedes fredag. Frontalen fremhæver det tilgængende hjertelige forhold til udlandet, samt at de nationale forsvarsmidler maa udvikles efter landets finansielle hjælpemidler.

Rapahadea, 26de decbr.

Gouvernøren har kaldt frivillige i Vest Gricualand under vaaden for at gjøre tjeneste hinsides grænsen i anledning indfødes flendiligheder i distriktet omkring byen Lanergs i Betschuanaland. Disse flendiligheder staar i forbindelse

med forholdsregler, som er taget til undertrykkelse af koegpenen. De indfødte flød paa en afdeling politi, som imidlertid ikke bejærede ilden. Fra Kimberley er 200 politifolbater afsaaet til hjælp.

Belgrad, 27de decbr.

Gesandten i Wien, Simitsch, er kaldt hertil for at danne kabinet.

Paris, 27de decbr.

Den deputerede Paul Doumer er udnævnt til generalguvernør for Indo-China.

Belgrad, 27de decbr.

Skupstjinaen besluttede idag at benynde regjeringen til at indbringe et grundlovsforslag. Derfor er der mulighed for, at den store skupstjina indtælles til behandling af dette forslag.

Kalkutta, 27de decbr.

I Dnabdistriktet har der vært en del regn, hvorfor markarbejderne gaar hurtig frem. Man ventet mere regn.

Rapahadea, 27de decbr.

Opstanden i Betschuanaland antager en alvorligere karakter, endskjønt den indskrænket sig til de af Lanergsdistriktets indfødte, som staar under høsbogens Galskrisse. De indfødte tilbød underhandlinger, hvilket afsløges. Derpaa begyndte kampen, hvorunder de indfødte drevs ud af sin befæstede stilling, som besattes af politifolbaterne og de frivillige. To officerer blev haardt saarede. Efter kampen trat de indfødte sig tilbage til bjergene.

Kolonitropperne rykker langsomt fremad, idet de afventer forstærkninger.

London, 27de december.

Et Times melder fra Rapahadea, at man frygter for, at opstanden i Lanergsdistriktet er alvorligere, end man først har antaget. Artilleriforstærkninger er telegrafisk rekvirerede fra Gricualand, og dette distrikt frivillige er straks afmarsjerede til Lanergs. I dag følger yderligere 250 mand.

Sofia, 27de december.

Under processen mod Stambulofs mordere erklærer naadenhanbleren Simoni, at den paa gerningsstedet fundne revolver var bestilt af Tufektschjem.

Ved eksamination af lægerne blev det konstateret, at Stambulaf den første dag var ved fuld bevidsthed og spærrede ja til sin hustrus spærsmål, om han indvilligede i amputation af hænderne. Han gjenkændte om natten en af lægerne paa stemmen. Døden var dog uundgaaelig, da hoved var beskadiget, blodudtrædning betydelig hjernebetændelse og denne medførte døden. Netten undersøgte idag aaksted, imorgen har advokaterne ordet.

London 28de december.

Et Times melder fra Savanna, at oprørerne under Calisto Garcia har flaat 2000 spaniere mellem Manzanillo og Bayamo samt bortført en betydelig konvoj. I følge officielle meddelelser skal spanierne ha mistet 6 officerer og 115 mand; men fra private hold meldes, at tabene er meget større.

London, 28de december.

Et Times melder fra Kalkutta, at regjeringen har foretaget udgravninger i Nepal, hvorved Buddhas søsted er gjenfundet.

Hamburgstrefken.

(Fra N. t. b.)

Hamburg, 26. decbr. Igaar afholdtes to frektemøder, paa hvilke Molkenbuhr og Frohne opfordrede arbejderne til at holde ud. Imorgen afholdes flere møder.

Hamburg, 26. decbr.

Søndag afholdt de frekflende tre møder. Rigsdagsmand Elm foreslog at afslutte strefken ved at paatalde næringsdrettens voldgiftsfindelse. Arbejderne vilde forandre handling, saasagt der ved senatets eventuelle møgling var opnaaet visshed for, at førsteleden af arbejderne saar gjenindtræde i sine tidligere stillinger.

I denne uge uddeles der et delvist understøttelsesbidrag, men i næste uge blir de peluniarer forholds bedre, da dagforingsbidraget forhøjes til 2 mar.

Udenlandske telegramer.

(Fra N. t. b.)

Bergen, 21de december.

(Fra byraates specialkorrespondent). Den i Gteborg hjemmehørende damper "Stilla", som var paa rejse hertil for at ivta libelast, grundstøede igaar aftes i Bailefstrømmen. Den kom af ved egen hjælp, men maatte landsettes, da den hadde et stort hul i baugen.

*) Og denne litteratur kan ikke stilles til almindelig raadighed uden i literære og videnskabelige studiers interesse, mindst efter emanationen af loven af 20de juni 1882 om pligtmæssig aflevering af rigets trykninger, hvorved denne afdeling af universitetsbiblioteket er bli omdannet til et nationalt litteratur-museum. Ann af ubertegnede.